

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Likumprojekts «Pašvaldību likums»

2020.gada 30.septembrī

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pamatojums

Valdības rīcības plāns:

izstrādāsim jaunu Vietējo pašvaldību likumu
ar mērķi nodrošināt **laikmetīgu pārvaldību** pēc administratīvi
teritoriālās reformas un **veicināt demokratizāciju**.

Likums «Par pašvaldībām» ir **pieņemts 1994.gadā** un nenodrošina
laikmetīgu pārvaldību, tajā skaitā varas dalīšanu un pietiekamu
sabiedrības iesaisti attīstības plānošanā.

Ministru kabineta 14.jūlija sēdē pieņemts zināšanai informatīvais
ziņojums «Par Pašvaldību likuma izstrādi» un **uzdots VARAM
izstrādāt un līdz 31.oktobrim iesniegt izskatīšanai Ministru
kabinetā jauno Pašvaldību likuma projektu.**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Izstrādes gaita

VARAM izveidoja **darba grupu**, kuras sanāksmēs pastāvīgi piedalījās

- Latvijas Pašvaldību savienība,
- Latvijas Lielo pilsētu asociācija,
- Tieslietu ministrija,

atsevišķu jautājumu risināšanai **pieaicināti** vairāk kā **15** citu institūciju un nevalstisko organizāciju pārstāvji.

Jūlijā-septembrī notika **13** sanāksmes.

Nodots publiskajai apspriešanai **24.septembrī**.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pašvaldības pamatdarbības jautājumi

Pašvaldības darbības pamatnosacījumi un kompetence:

- precizēts likuma tvērumš un pašvaldības jēdziens
- precizēts funkciju formulējums

Pašvaldības institucionālā sistēma:

- precizēta institūciju un amatpersonu kompetence, ievērojot varas dalīšanu un funkciju izpildes efektivitāti
- noteikti ierobežojumi amata ieņemšanai domē
- definēta pašvaldības administrācija un centrālā pārvalde
- izslēgta prasība veidot katra pagasta un pilsētas pārvaldi

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pašvaldības izpilddirektors

- pilnvaru termiņš (5 + 5 gadi)
- atklāts konkurss (izglītība, pieredze, kompetence)
- darba izvērtējums
- ieceļ vai atbrīvo no amata domes deputātu absolūtais vairākums
- var būt centrālās pārvaldes vadītājs
- atbildīgs par administrācijas un kapitālsabiedrību darbu

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Domes sēdes atklātums

- Sēde ir atklāta
- Slēgta sēde vai tās daļa:
 - privātā dzīve
 - bērnu intereses
 - adopcijas noslēpums
 - komercnoslēpums
 - citi likumā noteikti informācijas izpaušanas ierobežojumi
- Audiovizuāla tiešraide pašvaldības tīmekļvietnē
- Attālinātas sēdes atklātums
- Iespēja izteikties attālinātā sēdē

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Domes darba organizācija

- Prasība norādīt ārkārtas sēdes steidzamības pamatojumu
- Attālinātas domes sēdes
- Precizēta videokonferences rīka un elektroniska balsošanas rīka izmantošana sēdē
- Precizēta lēmumu projektu iesniegšana, iesniedzēji
- Deputāta viedokļa pievienošana sēdes protokolam
- Atcelts komiteju locekļu skaita ierobežojums, saglabājot proporcionalitāti starp pārstāvētajām politiskajām partijām
- Komiteju apvienotā sēde

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Domes lēmumi un saistošie noteikumi

- Precizēti pašvaldības normatīvo aktu un lēmumu veidi
- Definēts politiskais lēmums
- Pārskatīts pilnvarojums paredzēt administratīvo atbildību par saistošo noteikumu pārkāpumiem
- Sašaurināta VARAM kompetence saistošo noteikumu tiesiskuma pirmskontrolē (sociālā drošība, bērnu tiesības, brīva pakalpojumu sniegšana)
- VARAM tiesības veikt saistošo noteikumu tiesiskuma pēckontroli (izlases kārtībā)
- VARAM tiesības apturēt prettiesiskus saistošos noteikumus
- Noteikta nozaru ministriju iesaiste saistošo noteikumu tiesiskuma pirmskontrolē un pēckontrolē

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Saistošo noteikumu projekts

- Saistošo noteikumu projekta paskaidrojuma raksts:
 - mērķis, pamatojums
 - saturs
 - ietekme uz budžetu, aprēķini
 - ietekme uz vidi, uzņēmējdarbību, veselību, sociālā ietekme
 - administratīvais slogs
 - konsultācijas ar privātpersonām, apspriešanas rezultāti
 - cita informācija
- Publicē tīmekļvietnē sabiedrības viedokļa noskaidrošanai – 2 nedēļas

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Saistošo noteikumu pieejamība

Saistošo noteikumu publicēšana oficiālajā izdevumā «Latvijas Vēstnesis» un sistematizēšana portālā *www.likumi.lv*:

- vienota kārtība visām pašvaldībām
- vēsturisko un konsolidēto redakciju pieejamība – sabiedrības informētība un ērtāks uzraugošo institūciju darbs
- bez papildu izmaksām pašvaldībām

Ministru kabinets 18.augustā **konceptuāli atbalstīja** Tieslietu ministrijas izstrādāto informatīvo ziņojumu, kurā piedāvāts minētais risinājums. Tālāk jautājums skatāms Ministru kabinetā vidēja termiņa budžeta ietvara un valsts budžeta 2021.gadam sagatavošanas procesā.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pašvaldības darbības kontrole un amatu savienošanas ierobežojumi

Izmaiņas:

- pārvaldes lēmuma tiesiskuma kontrole
- domes paskaidrojums par pašvaldības institūcijas vai amatpersonas prettiesisku rīcību
- pārkāpuma atkārtotības pazīmes izslēgšana, Saeimai lemjot par domes atlaišanu
- aizliegums domes deputātam ieņemt pašvaldības iestādes vadītāja vai viņa vietnieka amatu

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Citi jautājumi

- Izslēgts regulējums par publisko pārskatu gatavošanu un publicēšanu – speciāli MK noteikumi
- Pilnveidots regulējums par finanšu revīziju veikšanu
- Pašvaldību kopīga komisija:
 - skata kopīgus jautājumus autonomo funkciju izpildes nodrošināšanai
 - lēmumu par izveidošanu pieņem un komisijas nolikumu apstiprina katras iesaistītās pašvaldības dome
 - var pilnvarot pieņemt pārvaldes lēmumus
- Nav iekļauts atsevišķs regulējums galvaspilsētai

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Sabiedrības informēšana un iesaiste pašvaldības darbā

- **Mērķis** - sekmēt efektīvu, atklātu un atbildīgu sabiedrības iesaistīšanos pašvaldības darbā, paaugstinot pašvaldības darba kvalitāti un atbilstību iedzīvotāju interesēm
- Pašvaldības informatīvie izdevumi – par funkciju izpildi, tiesību aktiem, to projektiem un skaidrojumiem, aktuāliem jautājumiem
- Pašvaldības tīmekļvietnē publicēts konsultatīvās padomes, komisijas vai darba grupas norises laiks un darba kārtība
- Jauni sabiedrības līdzdalības rīki:
 - publiskā apspriešana
 - kolektīvais iesniegums
 - iedzīvotāju valde
 - līdzdalības budžets

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Publiskā apspriešana

- Par autonomās kompetences jautājumiem
- Nerīko par budžetu, pakalpojumu maksu, nodokļu vai nodevu likmēm, amatpersonu iecelšanu un atbrīvošanu, par jautājumiem, par kuriem izdodams administratīvais akts vai kas ir citu institūciju kompetencē
- Ierosina iedzīvotāji, dome vai domes priekšsēdētājs
- Norises periods \geq 30 dienas
- Rezultātu kopsavilkums
- Apsprietā jautājuma izskatīšana domes sēdē

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kolektīvā iesnieguma iesniegšana

- Iesniedzējs:
 - Latvijas pilsonis
 - ≥ 16 gadu
 - dzīvesvieta deklarēta pašvaldības administratīvajā teritorijā

- Iesniedzēju skaits atkarīgs no pašvaldības iedzīvotāju skaita:
 - $< 15\ 000$ iedzīvotāju – **100**
 - $15\ 000 - 30\ 000$ iedzīvotāju – **200**
 - $> 30\ 000$ iedzīvotāju – **300**
 - valstspilsētas pašvaldībā – **300**
 - Rīgas valstspilsētas pašvaldībā – **2 000**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kolektīvā iesnieguma izskatīšana

- **Saturs:**
 - prasījums
 - pamatojums
 - pārstāvis
- Atbilstības izvērtēšana – 7 darba dienas
- Dome izskata un lemj par turpmāko virzību, nosaka atbildīgo institūciju
- Atskaite par virzību – 6 mēnešu laikā
- Aktuālā informācija pašvaldības tīmekļvietnē un iesniedzējiem

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Iedzīvotāju valde

Mērķis: nodrošināt iedzīvotāju interešu pārstāvību domē

Darbības teritorija: novada teritoriālā iedalījuma vienība (pagasts vai pilsēta)

Neveido: novada administratīvajā centrā un valstspilsētā

Kompetence: izskatīt un sniegt domei priekšlikumus par pašvaldības kompetences jautājumiem, kas skar attiecīgās teritorijas iedzīvotāju intereses

Valdes nolikums: darba organizācija, valdes locekļu skaits, valdes kompetence

Pilnvaru termiņš: 4 gadi

Darbība valdē: locekļi nesaņem atlīdzību

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Iedzīvotāju valdes loceklis

Prasības:

- pilngadīgs
- rīcībspējīgs
- dzīvesvieta deklarēta valdes darbības teritorijā vai
- valdes darbības teritorijā pieder nekustamais īpašums, vai
- pārstāv biedrību/nodibinājumu, kas reģistrēts valdes darbības teritorijā

Ierobežojumi:

- izpilddirektors vai viņa vietnieks
- pagasta/pilsētas vai to apvienības pārvaldes vadītājs vai viņa vietnieks
- pašvaldības kapitālsabiedrības valdes vai padomes loceklis

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Iedzīvotāju valdes locekļu skaits

Iedzīvotāju skaits pagastā/pilsētā 1.janvārī

> **1000** – ievēl valdi 5-7 locekļu sastāvā

≤ **1000** – var ievēlēt valdi 5 locekļu sastāvā
vai
veidot kopīgu valdi 5-7 locekļu sastāvā

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Valdes locekļa kandidāta izvirzīšana un apstiprināšana

- Dome **izzīņo** kandidātu izvirzīšanu (termiņš ≥ 30 dienas)
- **Izvirza ≥ 10** iedzīvotāji (pilngadīgi, deklarētā dzīvesvieta vai nekustamais īpašums valdes darbības teritorijā)
- Iedzīvotāji paraksta attiecīgu **iesniegumu**
- Kandidāts uz iesnieguma apliecina savu **piekrišanu**
- Iesniegumu **iesniedz** domei
- Valdes locekļus **apstiprina dome** uz **4 gadiem**
- Valde no sava vidus ievēl **priekšsēdētāju**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Iedzīvotāju valdes darba organizācija

- Darbs notiek **sēdēs**
- Sanāk **ne retāk kā 1 x ceturksnī**
- Sēdes sasauc un vada **valdes priekšsēdētājs**
- Lēmumus pieņem **balsojot**
- Sēdes ir **atklātas** un tiek **protokolētas**
- **Iedzīvotāji, biedrības, nodibinājumi un komersanti** (reģistrēti valdes darbības teritorijā) var **ierosināt** izskatāmos jautājumus
- Organizatorisko un tehnisko **apkalpošanu** nodrošina pašvaldības administrācija

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Līdzdalības budžets

Mērķis: veicināt iedzīvotāju iesaisti teritorijas attīstības jautājumu izlemšanā

Apmērs: $\geq 0,1 \%$ no pašvaldības vidējiem viena gada IIN un NĪN faktiskajiem ieņēmumiem pēdējos trīs gados

Sadalījums: pa pašvaldības attīstības programmā noteiktām līdzdalības budžeta plānošanas vienībām (teritorijām)

Līdzdalības budžeta nolikums (saistošie noteikumi)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Līdzdalības budžeta projekts

- Projekta ideju iesniedz:
 - plānošanas vienībā deklarēta fiziska persona
 - plānošanas vienībā reģistrēta juridiskā persona (bez pašvaldības dalības)
- Ieguldījums pašvaldības īpašumā
- Rezultāts ir pieejams iedzīvotājiem
- Iesniegšanas termiņš \geq 30 dienas
- Īsteno pašvaldība
- Īstenošanas uzsākšana 3 mēnešu laikā pēc projektu konkursa rezultātu paziņošanas

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Balsošana par līdzdalības budžeta projektiem

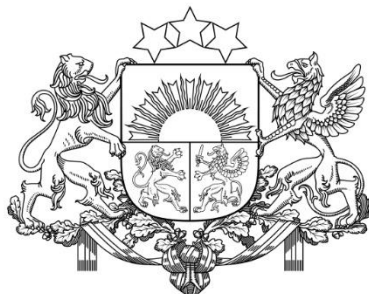
- Balsojumā var piedalīties pašvaldības iedzīvotāji:
 - vismaz 16 gadu
 - dzīvesvieta deklarēta attiecīgajā plānošanas vienībā
- izņēmums: novada administratīvais centrs - var balsot visā novadā deklarētie iedzīvotāji
- Elektronisks vai klātienē balsojums
- Balsojuma ilgums \geq 14 dienas

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pārejas noteikumi

- Likums stājas spēkā **2021.gada 1.jūlijā**
- Apvienojamo pašvaldību izpilddirektoru darba novērtēšana un lēmums darba tiesisko attiecību turpināšanu ar pašvaldības izpilddirektoru - 3 mēnešu laikā
- Spēkā esošo saistošo noteikumu pārskatīšana - 6 mēnešu laikā
Spēkā esamības termiņš - ne ilgāk kā līdz 2021.gada 31.decembrim
- Iedzīvotāju valdes izveidošana - 6 mēnešu laikā
- Nepieciešamo MK noteikumu izdošana un grozījumu veikšana – 2 mēnešu laikā

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Paldies par uzmanību!

Marta Bergmane

Pašvaldību departamenta direktora vietniece
Pašvaldību darbības tiesiskā nodrošinājuma nodaļas vadītāja
66016720, marta.bergmane@varam.gov.lv